

Na današnji dan so leta 1515 kmečki uporniki porušili grad Mehovo v Gorjancih.

Distvo sporazuma o notranjih komisijah

Ker je sporazum o notranjih komisijah, neke vrste, tudi za tržaško delavstvo, se danes ponovno vračamo k njemu, da dodamo še nekaj bistvenih misli.

S sporazumom o teh komisijah dne 7. avgusta 1947 se je uredilo pogodbeno upravljanje zastopstva delavcev v podjetjih v Italiji. Po volji industrije in Delavske zbornice so 11. avgusta 1948 sklenili tudi v Trstu sporazum o odborih v podjetjih, ki je v glavnem posnemal italijanskega. Pred dvanajseto letoma pa so delodajalci v Italiji in v Trstu preklicali oboje omenjena sporazuma. Vzrok tega je bil v ocenjevanju tedanjega političnega položaja, industrija se je hotela takrat odločiti za krizni pogodbi, sklenjene v času, ki je bil ugodnejši za delavce. Zato so se tudi toliko časa opelele sklenitve novega sporazuma. V Trstu so bili razlogi za preklic sporazuma isti kot v Italiji, poleg tega pa so bili še posebni razlogi, ker je bil sporazum o odborih v podjetjih v Trstu za delavce ugodnejši v primeru s sporazumom o notranjih komisijah.

Razredni sindikati so večkrat poudarili potrebo po novem sporazumu glede sindikalnega zastopništva v tovarnah, toda industrija in oboje ostali sindikalni organizaciji so odklanjali te predloge. Odklanjali pogajanja za sklenitev novega sporazuma pa je pomembno omogočilo sklenitev, ki vključuje tržaško gospodarstvo in italijansko kmetijsko in industrijsko gospodarstvo.

S tem programom se dejansko raztegne na anglo-ameriško komo Svobodnega tržaškega ozemlja italijanski zakon, ki ga splošno poznajo pod imenom *«Legge Cappas»*.

Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot že smo poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot smo že poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot smo že poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot smo že poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot smo že poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot smo že poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot smo že poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Med stavko v Tržaškem arsenalu, so delavci v povorki šli pred poslopje urada za delo.

Nova naročila za tržaške ladjedelnice

Ukaz ZVU o predvideni gradnji 45.000 ton petrolejskega in 8.000 ton manjšega ladjevja

Consoli poveljnik je danes podpisal ukaz, ki predvideva naročila za gradnjo petrolejskih ladij s skupno nosilnostjo 45.000 ton in za 8.000 ton manjših ladij za ladjedelnice v cona A Svobodnega tržaškega ozemlja.

V omenjenih naročilih sta tudi zaporedni dve ladiji po 5.000 ton za Tržaški Lloyd.

S tem programom se dejansko raztegne na anglo-ameriško komo Svobodnega tržaškega ozemlja italijanski zakon, ki ga splošno poznajo pod imenom *«Legge Cappas»*.

Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot že smo poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot smo že poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot smo že poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot smo že poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot smo že poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

Kot smo že poročali, je bil torej pred kratkim sklenjen v Rimu sporazum o notranjih komisijah. Doslej so Enotni sindikati prvi zahtevali, naj se ta sporazum raztegne tudi na Trst, isto pa bi bila prava glosa stori, tudi Delavska zbornica in Zveza industrijskega delavstva v Trstu.

Če se to zgodijo avtomatično, bo to pomenilo za delavce nov poraz, saj zgube pravice, ki so si jih že pridobili. Če bi tu vlada enotnost obeh delavcev, bi bil nov sporazum lahko tudi dober; danes pa ni. Predmetni ukaz bo objavil Uradni list ZVU 21. junija tega leta.

ŽIVAHNE PRIPRAVE ZA LETOŠNJI TRŽAŠKI VELESEJEM

OBRTNIŠKI DEL VELESEJMA mora biti na dostoini višini

Tudi Nemci prijavili udeležbo na mednarodni razstavi lesa - Najavljene številne skupine obiskovalcev iz inozemstva - Nagrade za obiskovalce

Peti mednarodni tržaški velesejem dobiva vedno bolj do končno obliko. Ne sicer se na velesejemskem prostoru samem, ker je še vedno precej časa dokler bodo prišli prvi razstavljalci, pač pa v načrtih in predvidenih razdelitvah prostora. Uprava ima zadnje dneve mnogo pregledov, ker mora zadovoljiti številne zahteve z zelo omejenim prostorom.

Dve posebnosti razstavi sta že lani zagotovili dober uspeh velesejma in namre, da bosta tudi letos mnogo pripomogli k sličnemu oziroma boljše rezultatu. Druga mednarodna razstava lesa je tako že lani vzbudila po svetu mnogo zanimanja, letos pa ga vzbuja

doslej. Potniški vlak proti Ljubljani pa odhaja iz Trsta ob 18. uri. Ob 23.40 odhaja vlak proti Reki, Dunaju in Beogradu. V konvoj za Reko bodo odšli vključeni vagoni 2, in 3. razreda. Tudi vozni vlakovi proti Italiji je precej spremenjen.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

PO STAVKI V TRŽAŠKEM ARZENALU

Ravnateljstvo predlaga odpustitev 40 delavcev

20 delavcev bi obdržali še mesec dni na delu - Do sedaj še nobenega sporazuma za SIDEMAR - Šest odpustov v podjetju «Orion»

Po predvčerajšnji stavki so se delavci Tržaškega arsenalu zopet vrnili na delo. Medtem ko sta šli dve delegaciji na urad za delo in k dr. Vitelliju, so bila na uradu za delo tudi pogajanja med sindikalnimi zastopniki in vodstvom Tržaškega arsenalu. Sindikalni zastopniki so zahtevali, naj ravnateljstvo odloži odpuste, dokler ne dobi novih popravil. Odpušeni mizarji in pleskarji bi sedaj namreč tudi v mestu ne našli možnosti zaposlitve, ker preživlja vsa mizariska in dinstrija veliko krizo, kar do

kazujejo tudi odpusti v podjetjih Frandoli in Shocchelli. Vodstvo Tržaškega arsenalu pa je popustilo le v toliko, da je pristalo, da se odpust 20 delavcev odloži za mesec dni, medtem ko bi 40 delavcev odpustili takoj. Zaradi tega se na uradu za delo niso mogli sporazumeti. Medtem so dode, lili Arsenalu v popravilo ter eno ladjo, in sicer «San Giusto». Gre pa le za manjša popravila. Tako vlada v tem podjetju kaj klavirno vzdusje, čeprav se pripravljajo na pr. slavo 100-letnice njegove ustanovitve, ki poteka prav 31. maja.

Tudi glede odpustov v podjetju SIDEMAR ni nobenega sporazuma. Delegacija delavcev tega podjetja je tudi šla na ZVU, kjer jo je sprejel dr. Vitelli obiščajni obljubi. Šest odpustov je napovedalo tudi podjetje ORION.

Podpis sporazuma za bančne nemestence

Po daljši sindikalni borbi in stavkah so bančni uradniki končno dosegli delovni uspeh. Včeraj so namreč v Rimu podpisali sporazum, ki se omejuje na ekonomska vprašanja. Po tem sporazumu bodo letos izplačali vsem uradnikom enkratno izredno vsoto (una tantum), ki bo znašala za najnižjo kategorijo 75 odstotkov mesečne plače, za naslednje uradov pa kar 125 odstotkov. Leta 1954 pa bodo vsem uradnikom zvišali plače za 12 odstotkov. Ter postavili nove plačilne razpredelnice. S sporazumom pa niso ugodili vsem bančnim uradnikom, kom glede nepripravljenosti letnega urnika, ki bo od 13. julija do 12. septembra veljal samo v Južni Italiji in v Rimu.

Glede normativnega dela sporazuma se bodo pogajanja obnovila 16. junija.

ODRAZ NARAŠČAJOČE GOSPODARSKE KRIZE

STALNO NARAŠČANJE zastavljenih predmetov

Protestiranih menic je bilo v marcu 2.118, zastavljenih predmetov pa 27.420 v skupni vrednosti 158 milijonov

Med podatki, katere objavlja vsak mesec tržaška trgovska in industrijska zbornica, so tudi taki, ki sicer ne govorijo o prometu, industriji in sličnih bistvenih dejavnostih tržaškega pristanišča, vendar kljub temu odražajo gospodarsko stanje mesta.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

Na prvem letu mednarodni razstavi lesa v Rimu, ki je bil posvečen Avstriji in na katerega bodo prišli najvišji avstrijski gospodarski predstavniki in med njimi menda tudi predsednik federalne trgovske zbornice. Pogajajo pa se za prireditve posebnega dne tudi z Belgijskim Konglom, Indonezijsko in drugimi državi. Uprava velesejma pa pripravljala številne nagrade, katere bodo izbrali vsak večer med obiskovalci velesejma.

KONCERT

GODALNEGA ORKESTRA IZ CELJA

Sodelujeta pianistka Marzenka Sincanova in basist Aleksander Kovac

Sporod obsega dela domačih in tujih skladateljev ter narodne pesmi.

Vstopnice bodo v prodaji pri SHEPZ v Ul. Roma 15/II v soboto in ponedeljek od 11. do 13. ter od 17. do 19. ure. v nedeljo od 11. do 13. ure.

DANES VSI V NABREŽINO

na koncert godbenega društva, ki bo v kino dvorani ob 16.30.

Vabljeni Nabrežinci in okoličani!

VPISOVANJE OTROK za počitniške kolonije v Sloveniji

Pod okriljem Podpornega društva za Svobodno tržaško ozemlje se nadaljuje na sedežu v Ul. R. Manna 29 vpisovanje otrok za kolonije v Sloveniji od 8.30 do 10.30 vsak dan razen sobote.

Vpisujejo se samo otroci od 6 do 12 let. Vsak naj prinese s seboj krstni list.

Gornji urnik velja samo za mestne okraje. Za zunanje okraje je javljen naknadno.

Podporno društvo STO (Odbor za počitniške kolonije)

GLEDALEŠKE VERDI

Na ponedeljek se začne pri gledališki blaginji prodaja vstopnic za šesti koncert pomladne simfonije gledališke filharmonije, ki jo vodi vodstveni dirigent Luigi Toftola in s sodelovanjem pianista Arturo Benedetta Michelangela, ki bo v sredo ob 21. uri. Program obsega delo Cherubinija, Mozarta, Levlja in Lisztja.

Ljudska prosveta

PREDAVANJE O KIRURGIJI Akademik prof. dr. Božidar Lavrič bo predaval 23. maja ob 20. uri v mali gledališki dvorani v Kopru o napredku kirurgije po drugi svetovni vojni. Predavanje bo spremljali diapozitivi in film.

Vabljeni se sedaj naši zdravniški in zdravstveni delavci v vsega STO ter iz Goriksega.

IZLET PD NA PLITVIČKA JEZERA

Planinarsko društvo v Trstu prireja trehurni izlet na Plitvička jezera. Odhod v soboto 30. maja ob 14. uri, povratek v torek 2. junija. Pot vodi skozi Reko, Kraljevo Seno in Plitvička jezera, ter skozi Zagreb in Ljubljano v Trst. Pojasnila in vpisovanje pri PD v Trstu v Ul. Machiavelli 13, vsak delavnik od 18. do 19. ure.

IZLETI MOTOKLUBOV V SEZANO

V nedeljo 31. t. m. organizirajo naslednji motoklubski izleti: 1. v Sežano, kjer bodo ta dan motoristi iz druge prireditve *«AMATORII»* - Vpisovanje na sedežu kluba med 17. in 19. uro. 2. v KADRIJ - Vpisovanje na sedežu kluba v Nabrežini za nabrežinske predel; za Sv. Križ pri tov. Ladurj Sirku; za Sempoljski sektor pri Lučki Kanturi; za Mavhine; od 17. uro. Vzhodno, pa pri Zdravku Urdinu. Vpisovanje se zaključuje 20. t. m.

MOTOKLUB «MLADOST» obvešča izletnike, ki so se vpisali za izlet v Postojno, ki bi moral biti 24. t. m., da izlet iz tehničnih razlogov prenesen.

IZLETI V OPATJO Adria-Express organizira enodnevne izlete na kopanje v Opatju za 17. junijem t. l. Cena 800 lit.

PD SKAMPERLE opozarja, da potete kar za priljavo za izlet v Vrso danes dne 17. m. Zato pohite z vpisom, ker je prostih le še malo mest. Vpisovanje pri tov. Mirku Svabu.

Razna obvestila

TRŽAŠKI FILATELISTI KLUB KOSILO

Danes 17. maja objavlja zame na znak v klubovih prostorih od 9. do 13. ure. Nadaljuje se delo dos

Tudi letoš med nami jugoslovanski plesalci

V NEIZBRISNEM SPOMINU SO NAM OSTALI DNEVI, KO SO PRI NAS GOSTOVALI PLESALCI IZ LJUBLJANE, POTEM IZ ZAGREBA IN LANI IZ MAKEDONIJE. TUDI LETOS BOMO IMELI TAKO PRIREDITEV NA STADIONU «1. MAJ» 7. JUNIJA

Dr. Mirko Rupel odkril v Švici dela slovenskih protestantov

Dr. Mirko Rupel, upravniki Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani in naš tržaški rojak, je bil nedavno na študijskem potovanju po Franciji, Švici in Belgiji. Predmet njegovega študija so bila prapisa in zvezi s sodobnim knjižničarstvom, kot strokovnjak za slovensko protestantsko literaturo, pa je iskal sledov za našimi tiskari iz 16. stoletja. Pri svojem delu je imel srečno roko. Sam pravi o tem:

«V švicarskih knjižnicah sem našel 35 (reci in piši petintrideset) jugoslovanskih tiskov iz 16. stoletja, ki se niso bili v naši evidenci. Slovenskih je 20, med njimi so štiri (dodaj neznani, namreč Trubarjeva »Ene duhovska pesen zoper Turke« (1567), njegovega sinu Felicianu »Abecedarium« (1566), »Ene lepa inu pridna prediga per pogrebi tuga vredenja inu visoku včueniga gospod Primozja Trubarja« (1588) prevoda Andreja Leichpredigi in Dalmatinova »De catholica et catholici« (1572), disertacija, znana doslej samo po naslovu). Izmed hrvaških tiskov je nov cirilski poskus iz list (1561). Lahko si predstavljate, kako sem bil srečen, ko sem odkrival naše stare tiske v Zürichu, v Winterthuru, v Schaffhausenu in Baslu. Seveda sem dal vse novosti prefotoграфirati. Vesel sem bil, tudi če sem našel zgolj nov izvod že znane knjige, na pr. Trubarjevega Matevžja iz 1555, zakaj zdaj današnji primerki ne več unikati, pridružila sta se mu kar dva brata, v Zürichu in Schaffhausenu. Zal pa se mi ni posrečilo najti Cerkovne ordnance, je najzanimivejša Trubarjeva knjiga, katere edini znani izvod v Dresdenu je med zadnjo vojno šel po zlu, pa nimamo niti njenega prepisa.»

NADALJNJA DVA KONCERTA POMLADANSKE SEZONE V „VERDIJU“

Črnski dirigent Dixon in Nemec Scherchen

Nastop dirigenta Deana Dixona preteklo soboto je vzbudil živahne komentarje, a recimo, da nam je simpatična pojava mladega črnega mojstra zapustila pozitiven vtis.

Preveč heterogen spored bi si želeli sestavljati tudi iz večjih del sodobnih ameriških avtorjev, kar bi bilo za dirigenta bolj hvaležno za publiko zanimivejše. Kot novost smo slišali le »Glasbo za trobila« nemškega skladatelja Ingolfa Dahla, ki se udeležuje kot profesor glasbe na univerzi v Los Angelesu. V svojem delu se Dahl poslužuje skladateljskih sredstev najnovjših glasbenih smeri, pri čemer spretno izkorišča razmeroma skromne možnosti, ki jih nudi ustvarjalcu zasedba dveh trobent, dveh pozavn, roga in tube. Dasi ne moremo zanikati skladbi, v kateri se avtor naslanja deloma na protestantski koral deloma pa na ameriško narodno motiviko, originalnosti in inventivnosti, smo vendar mnenja, da bi se skladateljevi glasbeni zamisli bolj prilegal večji ansambel, morda s pritegnitvijo pihalnih (lesenih) instrumentov. Prvi pogoj za tako zahtevno delo, kakor je Dahlova »Glasba za trobila« s svojo kontrapunktno izpeljavo in sinkopiranimi ritmi, pa je temeljita uvežbanost ansambla, katerega morajo sestavljati zares pravi solisti, o čemer pa ne moremo trditviti v našem primeru.

Poleg sveže, dasi ne vedno originalne Enescove »Romunske rapsodije«, je spored obsegal še Brahmsovo »Tragično uverturo«, op. 81, Mozartovo »Prasko simfonijo« in dva Debussyjeva nočna (zakaj ne tudi tretjega — »Sirene« — ki je vendar na razpolago ženski zbor gledališča »Verdi«).

Zelo dobri interpretaciji Brahmsove »Tragične uverture«, v kateri je dirigent lepo zajel veličastno in temno vzdušje, ki to delo že približuje programski glasbi, je sledila Mozartova slaba izvedba Mozartove simfonije, s katero Dixonu ni uspelo izčrpati lepote Mozartovega klasičnega stila. Manjkalo je lahketen, nepriljen potek priklupnih in prepropih tem, ki jih veče med seboj kristalnočiata zgradba.

V dveh Debussyjevih glasbenih slikah: Oblaki in Prazniki je dirigent primerno podčrtal značilno prelivanje zvočnih barv, tako tipično za impresionistični glasbeni slog. Svoj izraziti smisel za oblikovanje ritmične razgibanosti je dirigent pokazal pri izvedbi Enescove »Romunske rapsodije«. Sodeč po viharnem aplavzu, ki je sledil izvedbi tega dela, prav gotovo ne bi bila tržaška koncertna publika nasprotna izvedbi jugoslovanskega simfonijnega dela, ki na podoben način obdeluje folklorne motive

»barbarskih balkanskih« narodov.

Gostovanje dirigenta Hermann Scherchena je v Trstu vedno umetniški užitek prve vrste. Ze spored, ki si ga je umetnik izbral za svoj koncertni spored, je vnesel v resnost pojmovanja svoje vzvišene naloge. Slišali smo poleg druge in pete Beethovnov simfonije kot novost prvo simfonijo švicarskega skladatelja Rolfa Liebermanna.

Druga Beethovnova simfonija v D-duru, op. 36, ki jo redkeje srečujemo na koncertnih odrih, je delo, ki mestoma se spominja na Haydna in Mozarta, vendar že srečoma v njej vse značilnosti njegovega ustvarjalnega genija. Oblikovno je druga simfonija zanimiva po tem, ker srečoma v njej prvič namesto menuteja scherzo.

Beethovnov simfonijni slog pa je v peti simfoniji že iskristaliziran. Ta simfonija je globok odjek borbe velikega mojstra s svojo usodo, kar označujejo že štirje značilni uvodni toni, na katerih je zgrajeno vse tonsko tkivo prvega stavka. Te tone je skladatelj sam označil s svojim prijatelju Schindlerju z besedami: »Tako trka usoda na vrata. Tej usodnosti stavi nasproti skladatelj svojo voljo in silo, ki slednje premagata moč in v navdušenem finalu zmagovalno iz-

zveni celotno delo. Peta simfonija je prinesla Beethovnu največ priznanja in je še danes eno najbolj učinkovitih simfonijnih stvaritev vse svetovne simfonije literature.

Odveč bi bilo navajati, da so bile izvedbe obeh Beethovnovih simfonij zares popolne. Dirigent Scherchen je vnesel v tehnično brezhibno izvedbo toliko iskrenega muziciranja in stilne dovršenosti, da si več zares nismo mogli želeli. Scherchen, ki se ne poslužuje dirigentske palice, opušča vse nepotrebne kretnje, a vendar dosega z orkestrom tesen kontakt in zlasti lepo izdelana dinamične nianse. Skoda, da je harmonijno celotne izvedbe motila slaba izvedba rogov, katerim je ravno v Beethovnovih simfonijah poverjena večkrat važna naloga.

Scherchen, ki je znan tudi kot propagator modernih del, je stavil tokrat v spored delo svojega učenca Rolfa Liebermanna, čigar prva simfonija je solidno, na klasične tradicije opirajoče, v katerem se avtor poslužuje vseh izsledkov moderne instrumentacije, sicer tehnike, pri čemer tudi ne zamezuje ritmičnih elementov jazza, ki jih pa zna uporabljati nepriljen in skladno s celotno gradnjo.

Posvečena Verdiju opera sezona v Veroni

VERONA, 16. — 31. operna sezona na veronski Areni bo posvečena Verdijevim delom v podkastih štiridesetletnice, odkar se je v veronskem amfiteatru predvajala prva Verdijeva opera. To je bilo 1.1913, ko so dali ali.

Režijo treh oper, ki so letos na programu, so dali Georgu Wilhelmu Pabstu, znanemu avstrijskemu filmskemu režiserju. Na predlog samega Pabsta so določili za scenograf veronskega arhitekta Franca Lollija. Predvajali bodo Aida, Trubadurja in Moč usode. Dirigenti bodo Tullio Serafin, Franco Ghione in Francesco Molinari Pradelli. Med nastopajočimi umetniki so imena Mario Del Monaco, Sesto Costa, Aldo Protti, Enzo Mascherini, Giulio Neri, Mario Petri, Maria Meneghini Callas, Elena Nicolai, Fedora Barbieri. Letos so uvedli novost pri razdeljevanju glavnih vlog: v 18 predstavah se bodo prvič glavnih vlog zamenjavali, tako da bo lahko občinstvo isto delo videlo v raznih zasedbah.

in s pomočjo filma bi seznanili z njimi ter z našim slovenskim narodom tudi ljudi po drugih deželah, ki komaj vedo, da živimo, ki pa ne vedo, da smo priden, delaven narod z visoko kulturno stopnjo, čeprav nas je le poldrugi milijon.

Prizor iz »Jare gospoden« (Vladimir Skrbinec, Stane Sever in Bojan Stupica)

NOVE SLOVENSKE KNJIGE

JANEZ TRDINA

Izprehod v Belo krajino

Založba Mladinska knjiga je izdala Janeza Trdine »Izprehod v Belo krajino«, ki so di med redke slovenske topise. Ta knjiga, ki jo je Trdina napisal v svojih zrelih moških letih združuje vse elemente Trdinovega dela. Deloma je to avtobiografska in memoarska knjiga, ima pa tudi značaj zgodovinskega dela, ker nam pisatelj popopajne življenjskih in prejšnjih dni. Ker je Trdina v svoje pripovedovanje vpletel tudi bajke, je ta spis tudi literarno delo. Predvsem pa je »Izprehod v Belo krajino« narodopisno delo, enajlepe v slovenskem jeziku napisano folkloristično delo, ekot je to ugotovila kritika ob knjižni izdaji več let po pisateljevi smrti in štirideset let po nastanku. Pisatelj je namreč knjigo napisal leta 1873, rokopis pa je prišel leta na svetlo več let po pisateljevi smrti in bil objavljen v zadnjem zvezku Trdinovih zbranih spisov, ki so izšli pred prvo svetovno vojno. Od takrat to delo ni bilo objavljeno. Zato se je delo založbi vsakakor priporočilo, da je za Trdinovih bajkami in povesti o Gorjancih, uvrstila v svoj program tudi »Izprehod v Belo krajino«.

Knjiga ima tri dele. V prvem popisuje pisatelj svojo pot iz Novega mesta preko Gorjancev v Belo krajino. V drugem delu, ki kateremu tvorijo prehod nekaj bolj o Gor-

janjih, se seznanimo z Belo krajino samo in značajem Belokranjcev. V tretjem delu pa je pisatelj zabil s potjo. Vodi nas po raznih deželah Evrope. Skupno z Belo krajino je samo to, da pripoveduje o tujih deželah, ki so lokalni ljudje, ki so kot krošnjari prepotovali vso Evropo. Prav zaradi tega je sedanja izdaja nekoliko skrajšana, ker so izpuščene vse stvari, ki pravzaprav ne sodijo v topis. S tem pa je knjiga sama pridobila, postala je bolj zaokrožena in enovita. Knjiga ima tudi uvod in opombe, ki lajšajo razumevanje nekaterih mest. Sicer pa predstavlja Trdinov »Izprehod v Belo krajino« zanimivo branje za mladino pa tudi za odrasle bralce, ki bodo v tem spisu spoznali kosček preteklosti in podobo slovenske obrobne pokrajine.

Trdina, izprehod v Belo krajino

Naš tedenski pregled

ZDA so vlnjudo in ne naravnost, pa vendarle odklonile stališče, ki ga je izrazil v začetku tega tedna angleški ministri predsednik Winston Churchill, ko je objavil zunanepolitično dalabo v splošni zbornici. To odklonilo stališče ZDA se izraža v več oblikah — najprej v uradni izjavi zunanjega ministrstva nato z Eisenhowerjevimi izjavami na tiskovni konferenci, končno pa se z izjavo zunanjega ministrstva o Koreji in s stališčem generala Harrisona v Panmunjomu.

Pri tem ne gre morda samo za odklonitev Churchillovega predloga o sestanku najvišjih predstavnikov veleni, ki je bil sicer morda v vsem govoru najbolj zapazen in ki mu je tudi tisk dal največ poudarka, ki pa končno pomeni samo predlog sredstva, kako se lotiti zmanjševanja napetosti in reševanja spornih vprašanj. Takemu sredstvu končno niti Amerikanci načelno ne nasprotujejo; sam Eisenhower je izjavil, da je pripravljen priti Malenkovu na pol poti naproti in tudi zdaj ni rekel, da sestanka ne, temveč samo, da pogoji zanj še niso zreli. Ameriško nasprotovanje temu Churchillovemu predlogu torej ne sloni na načelnem nasprotovanju reševanju mednarodnih vprašanj o bolj ali manj zasebnem kupčevanju med velenimi, temveč v splošni konceptiji mednarodnega položaja in politike, ki bi naj temu položaju odgovarjala.

Pri ameriški odklonitvi torej ne gre samo za predlog o sestanku veleni, temveč za Churchillovo stališče o nekaterih mednarodnih vprašanjih, pa tudi o njihovi rešitvi. Pomeni, da je nastala po Churchillovem, zlasti pa po Attleejevem govoru, dovolj jasno osvetljena osnovna nasprotja med angleškim in ameriškim stališčem.

To nesoglasje se kaže najbolj jasno tam, kjer se danes edino lahko konkretno poskuša reševati vprašanje pomiritve — glede Koreje. Kot znanu, je Churchill priporočil potrditev in razumevanje in izrazi mnenje, da zaslužio zadnji kitajsko-korejski predlog uso pozornost in da enikakor ne drži, da ne bi mogli nuditi osnove za sporazum. Churchill je še dejal, da med obema delegacijama ni več načelnih razlik, temveč samo še razlike v metodah, kar seveda pomeni, da sporazum, ne bi smel biti težak.

Na to Churchillovo izjavo odgovarja uradna izjava ameriškega državnega tajništva, ki je prav posebej poudarja načelne razlike med stališčema obeh delegacij in jih pri tem išče tudi tam, kjer jih pravzaprav ni. Načelne razlike je poudaril tudi general Harrison tik pred prekinitvijo panmunjomske pogajanj, ki so spet prišla na neke vrste mrtvo točko. Na drugi strani je ravnanje ameriških predstavnikov na pogajanjih za premirje kritiziral v svojem običajnem obzirnem tonu sam »Times«, ki navadno izraža mnenje angleškega zunanjega ministrstva.

Rekli bi lahko, da se je stališče ameriških predstavnikov v Panmunjomu po Churchillovem govoru prejš zaostrilo kot narobe, prav kot angleškim pripombam navkljub. Vprašanje, koliko je k temu prispeval razgrajba Mc Carthy s svojimi pompozitimi nastopi, ni prav nič odveč in samo še en dokaz, da nikakor ni bilo ne-

upravičeno Attleejevo vprašanje, kdo da v ZDA pravzaprav akazuje, Eisenhower ali Mc Carthy. Res je danes tako, da je težko razbrati, kakšna je pravzaprav zunanepolitična linija Eisenhowerjeve vlade, saj je že med tem, kar govori predsednik in njegov zunanji minister Dulles, precejšnja razlika, poleg tega pa ima človek večkrat občutek, da se Bela hiša umika pred napadi republikanskih reakcionarjev od Tafta tja do Mc Carthyjeve skrajnosti.

Mc Carthy si je za svoj nastop proti Attleeju zaslužil pri merjanje z Goebelsom v angleškem in francoskem tisku. Ta primerjava je posrečena, vprašanja pa ne reši. Kajti dokler bodo okoreli reakcionarni fanatiki (ki se poleg tega razumejo na izvenameriško politiko) komaj kaj več kot zajec na boben) lahko v toliki meri vplivali na ameriško uradno politiko in zastupljali ameriško javno mnenje, obenem pa si lastili nekako enakevadevsko-inkvizitorsko funkcijo za vesoljni zahodni svet, toliko časa bo ne le pomiritev sila problematična stvar, temveč bodo olajšane napadalne spletke sovražnikov svetovnega mira, v prvi vrsti Kremļa. Pa tudi same ZDA trpijo, zaradi tega le škodo. Ostri odgovori v angleškem tisku to lepo kažejo.

Omenili smo zastupljanje ameriškega javnega mnenja. To je verjetno najbolj škodljiva posledica Mc Carthyjevega tova na čarovnice. Pomisliti moramo, da imajo tako imenovani peliki ameriške tisti (na primer »New York Times« ali »New York Herald Tribune«) za ameriške pojme precej omejeno naklado in so njihovi včasih precej umerjeni komentari bolj ali manj glas vpijočega v puščavi. Ameriško javno mnenje obvladuje Hearst in Mc Cormick in pod njunim okriljem bohotno plenja žito raznim Mc Carthyjem in podobnim patronom. Z radijem in televizijo ni nič bolje. Ta reakcionarna tovarna javnega mnenja je opolnomočena oira za vsak poskus bolj realistične ameriške politike.

Glavna značilnost Churchillovega govora in sploh zunanepolitične debate v angleški spodnji zbornici je torej prav to bolj umerjeno, bolj realistično stališče, ki v ZDA ni našlo lelo na kdovekak prijazen sprejem. Nekdo je precej posrečeno imenoval angleško koncepcijo amir na obroke v nasprotju z ameriško koncepcijo enkratne in celotne rešitve kompleksa spornih in neresenih vprašanj. Gotovo je pokazal Churchill, če se upoštevamo, da so sledile Eisenhowerjeve govore, ki so micer ni mnogo očistili razen morda tu in tam nejasnosti, nepomirljive Dullesove izjave, pa tudi dejanja, ki Eisenhowerjev govor drugače razlagajo, kot ga je svet sprva razumel.

Nesoglasja v zahodnem svetu bo Moskva gotovo izkoristila za nadaljevanje taktiziranja v svoji mirovni ofenzivi. Na drugi strani pa je gotovo koristno, da so se v taki obliki pojavila, ker nedvomno zavirajo razne nevarne tendence, ki se pojavljajo v ameriški politiki.

V tem in v nakazovanju realistične smeri v svetovni politiki je glavna vrednost Churchillovega govora, ki zaenkrat znatno presega nevarnosti kupčevanja a la Jalta, ki je morda osnova predloga za sestanek veleni. Pozabiti ne smemo, da lahko Anglija pri takem kupčevanju mnogo pridobi — namreč v utrjevanju svojih razmaganjih imperialnih pozicij. Obranba teh pozicij pa je ona črta v angleški politiki, ki ji jemlje lep del njene učinkovitosti in pozitivnosti.

Tako je tudi v Churchillovem govoru s tistim delom, ki govori o odnosih z Egiptom in ki se kar slabe sklada z ostalimi izjavami, Res je, da je bila neobičajna ostrina Churchillovih besed o odnosih z Egiptom in tudi o Nagibu samem v veliki meri v zvezi z Dullesovim obiskom v Kairu, se pravi, bila je opozorilo ZDA, naj ne poskušajo pokazati razumevanje za egiptovski stališče — prav tako pa je res, da s trmasto obrambo pozicij prežetega imperializma ni mogoče delati uslug svetovnemu miru.

Konec maja se bodo v Londonu sestali namestniki za Avstrijo; splošno mnenje v svetu je, ki da je to najboljša priložnost za Moskvo, da dokáže iskrenost svojih mirolnih namenov, ki jih tako na glas proglasa, iz vabila na sestanku sklepajo celo, da zahodne veleni ne utrjujejo pri načrtu skrajšanja besedilne mirovne pogodbe, ki ga ZSSR, kot znano, zavrača, oziroma, da vsaj ne utrjujejo pri njem kot pri pogaju za obnovenje razpravljanj in osnovi za razgovore.

Upoštevati pa moramo, da je vabila poslala angleška delegacija, ki ji po starem turnusu tokrat pripada predsedstvo. Ni mogoče torej še reči, da se s tem, kar je mogoče razbrati iz vabila, strinja tudi Washington.

Glavno evropsko vprašanje pa ostaja še vedno Nemčija. Tu pa so stvari mnogo bolj za-

(Nadaljevanje na 6. strani)

PO OSVOBODITVI SO SLOVENC DOBILI SVOJO FILMSKO PROIZVODNJO

Poti slovenskega filma

Zakaj ne bi filmali lepih knjižnih del, kot so povesti Jurčiča, Tavčarja, Cankarja, Finžgarja, Prežihovega Voranca in drugih slovenskih pisateljev

Ce razmišljam danes o slovenskem filmu in njegovih potih, ne morem mimo nekake mladostnega spomina, ki se mi zdi značilen za tedanji čas in za prenekaterega študenta, ki je bil s kmetov doma.

Ko sem šel prvič v kino, sem bil pravzaprav že zelo vdelež; štirinajst let sem bil star. Tedaj, pred dobrimi 20 leti, so imeli pri nas film za pohujljivo stvar. Mati so me peljali v kino šele, ko je župnik za neko veliko noč omenil s prižnice, naj grejo verniki v mesto in si za praznične pobožnosti ogledajo spreleti film »Ben Hur«.

Bil sem močno pretresen: dirjali so konji, rimski vojškari so se pobijali, pod soncem so imeli razkošne počete.

Prvi spoznanje, ob katerem sem začel razmišljati, je bila ugotovitev, da so pravzaprav vsi filmi, kar sem jih videl, tuji; obravnavajo tuje snovi in v njih se pogovarjajo v vseh možgih jeziki, samo ne v slovenskem. Sodelovali smo se začeli vse bolj pogosto pogovarjati, zasvojeni smo se nemamno Slovenci na primer film, izdelan po S. Finžgarja »Pod svobodnim soncem« vsaj tako dober, kar filmamo na primer Levstikova »Marina Krpana«, Cankarjevega »Kralja na Belajnovi«, »Hlapca Jerneja«, »Martina Kacurja«, ali če hoče, smo smešne filme, zakaj »Ptičkov brez gnezda« in njegovih stajalnih »Butalcev«.

Prvo spoznanje, ob katerem sem začel razmišljati, je bila ugotovitev, da so pravzaprav vsi filmi, kar sem jih videl, tuji; obravnavajo tuje snovi in v njih se pogovarjajo v vseh možgih jeziki, samo ne v slovenskem. Sodelovali smo se začeli vse bolj pogosto pogovarjati, zasvojeni smo se nemamno Slovenci na primer film, izdelan po S. Finžgarja »Pod svobodnim soncem« vsaj tako dober, kar filmamo na primer Levstikova »Marina Krpana«, Cankarjevega »Kralja na Belajnovi«, »Hlapca Jerneja«, »Martina Kacurja«, ali če hoče, smo smešne filme, zakaj »Ptičkov brez gnezda« in njegovih stajalnih »Butalcev«.

Mira Stupica kot Ančka v »Jare gospoda«

za druge jugoslovanske narode in za prenekatere amalijs pa tudi evkelija, toda bolj rečni narod, velike filmske družbe so htele služiti s filmi in se napreje svoje misijone in so vsakršen poskus organiziranja novih filmskih produkcij s kakršnimi koli sredstvi skušale v kati za-treti.

Tako se je zgodilo, da smo Slovenci danes iz jugoslovanske narodi dobili svojo filmsko proizvodnjo šele po osvoboditvi. To pa nikakor ni bilo lahko in motil bi se, kdor bi mislil, da je lanes lahko. Da moramo e mprej postaviti spet svoj radni organizirni svoje gledališča, svoje šolstvo, svoje filharmonije... je bilo vsem jasno. Da pa je prav tako, če ne v modernem času bolj važen film o tem so bila mnenja deljena. V povojnem vrvenju in pomanjkanju se je bilo treba prikopati najprej do osnovnih tehničnih sredstev. Ko so zbirali s težavo prve kamere in postavljali prve ate-

ljeje, je bilo treba misliti na ljudi, ki bodo znali z zamotanimi aparati ravnavati. Od vseh početkov so bili mlademu slovenskemu filmu v veliko pomoč starši mojstri, dotlej povečni amaterji in pionirji slovenskega filma med obema vojnama, na pr. Metod in Milka Badjura, Tonček Smeš in Rudi Omota. Ko so bili ustvarjeni osnovni tehniški pogoji in izločeni filmski tehnični strokovnjaki, je postajalo vse bolj pereče vprašanje: kje najti filmske umetnike: scenariste, režiserje, igralce, skladatelje...

Ze ob prvem slovenskem povojnem umetniškem igranem filmu »Na svoji zemlji« pa so se vključili v filmsko ustvarjanje naši najboljši pisatelji, gledališki igralci, skladatelji in slikarji. Primorski rojak, pisatelj Ciril Kosmač, je za film o narodnosvobodilnem boju na Primorskem »Na svoji zemlji« (glavno dejanje se odigrava okoli Baške grape) napisal scenarij, v njem igrajo naši odlični gledališki igralci, na pr. Lojze Potočar, Stane Sever, Stefka Drolcova, glasbo zanj je skomponiral znani skladatelj Marjan Kozina, film je režiral France Stiglic in posnel ga je Ivan Marinček.

Tudi za naslednji film, ki se posega v čas narodnosvobodilne borbe in čigar poglavitno dogajanje se odvija prav tako v Slovenskem Primorju ter njegovem mestu Trstu, je napisal scenarij priljubljeni pisatelj, primorski rojak France Bevk. Tretji slovenski igrani film je namenjen mladini. Posnet je po znani povesti pokojnega učitelja Josipa Vandota »Kekec«, ki se spopade s samim samčutim hudim možem Bedancem ter ga po vseh mogočih dogodiv-

činah užene v korzi rog. Film je režiral znani gledališki režiser Jože Gale in pesmi zanj, ki jih še danes prepeva slovenska mladina, je zložil Marjan Kozina.

Naslednji slovenski film »Svet na Kajžarju«, za katerega je napisal scenarij Ivan Potrč, pripoveduje o povojnem preobratu v življenju haloških vinčarjev, najbolj reynega sloja med Slovenci. Naj zadnji umetniški zam doslej, »Jare gospoda«, vnaša v slovenski film spet novo vsebino. Scenarij zanj je napisal znameniti jugoslovanski režiser Bojan Stupica, ki je film tudi režiral in odigral v njem eno glavnih vlog. Napisal ga je po znani istoimenski povesti pisatelja Janka Kersnika izpred 60 let in nam pripoveduje o ljudih, ki se za vsako ceno in z vsemi sredstvi skušajo priklopiti do tega, da bi veljali za gospodo.

Ob teh poglavitnih delih, stebrih slovenske povojne filmske ustvarjalnosti, pa so naši mladi filmski delavci ustvarili dolgo vrsto — nad 140! — dokumentarnih in kulturnih filmov ter filmov s tematiko, ki nekateri izmed njih predvajajo tudi v tujih deželah in najboljši — med njimi »Kekec« — so bili nagajani na mednarodnem filmskem festivalu.

Z doseženimi uspehi pa nikakor še ne moremo biti zadovoljni. Drugi narodi so imeli film 50 let pred nami. Razumili levo, da v prišlih osmih letih nismo mogli namdomestiti tolikšne zamude, tem bolj, ker so bila to huda povojna leta, ko je bilo treba na vseh področjih vsaj za silo popraviti škodo, ki nam jo je prizadelja vojna. Toda osnovna tehnična sredstva imamo in z načini filmskega oblikovanja se seznanja vsak dan več in v pomembnejši slovenski umetniški uporabi, ki ga je dosegel Bojan Stupica z »Jare gospoda«, obeta, da pojde slovenski film po poti, ki mu zagotavlja uspeh: filme naj bi namreč izdelovali najboljši slovenski umetniki vseh umetnostnih področij, zlasti z gledališkega, ki pa se pričuje tudi filmskemu oblikovanju, uprizarjanju del s posebnimi izraznimi sredstvi filmske umetnosti; in smenali naj bi razen naših vsaj za silo napisanih zgodb, tudi najboljša dela slovenske književnosti.

Tako se mi zdi, da po dobrih 20 letih doživljamo, o čemer smo se pogovarjali mladi študenti. Doživljamo, kako se polagoma uresničujejo naše tedanje sanje: kako nam čas odgovarja na vprašanja, ki smo si jih zastavljali: zakaj bi tudi Slovenci ne smenali filme v svojem jeziku in s slikami naše preteče dobe, z zgodbami iz našega življenja; zakaj bi ne filmali tako lepih knjižnih del, kakor so povesti Josipa Jurčiča, Ivana Tavčarja, Ivana Cankarja, Franca Finžgarja, Prežihovega Voranca in drugih naših pisateljev; s kakšnim veseljem bi jih gledali Slovenci

Prizor iz »Jare gospoden, najnovejšega slovenskega filma

N A Š E
NEDELJSKO
BRANJE

Medtem je kruta bolezen
pustošila pokrajino. Spreten
zdravnik je prišel tja iz so-
sednje dežele in dajal zdravi-
la, ko primerno, da so se
izizili ti, ki se mu dal-
je roke. Ki je bolezen pre-
nehala, je šel po plačilo k
ustim tistem, ki jih je poprej
lečil; povsod pa je naletel
na gnuša ušesa. Pornil se je
v svojo domaćijo in prispel
tja, potrt od naporov tako
dolgega potovanja. Toda sko-
raj nato je zmedel, da ista
bolezzen iznova razsaja in
bolj ko kdaj čuli neha-
lno deželo. Tokrat so kre-

DUBROVNIK, BISER DALMATINSKE OBALE, BO TUDI LETOS OBISKALO VELIKO STEVILO TUJIH TURISTOV

31. MAJA NA SVIDENJE V SEŽANI!

Odlikovanje najboljših mladincev-brigadirjev, ki so po trikrat sodelovali na delovnih akcijah v Jugoslaviji - Na sporedu so motodirke, koncert mladinskih pevskih zborov, nogomet, namizni tenis in šah.

NA U
enih n
njen

PRAVA narodov uspeh

**Naš
zdravniški
kotiček**

morajo premlisliti, kako si bo do delo smotno uredile in se izognile nepotrebnih hoj! na predloži stoji, Dolgotrajno stoječ delo škoduje ženskem organizmu, ker lahko povzroča krčne žile. Te nastanejo največ na spodnjem udu, in sicer na notranji strani golenah in stegna, zaradi zastajanja venske krvi. Toda ne samo krčne žile, ampak tudi razne druge nevičestnosti se utegnejo razviti kot posledica nesmotne stoji pri delu. Zena prične nekega dne tožiti o bolečinah v stopalu, ki so posebno

Jugoslovanske stewardess pripovedujejo o svojih doživetjih

Spet je pomlad in spet kr-
zarijo pod našim sinjim ne-
bom mogočena potniška letala,
ki prenašajo potnike v kratki
časi križem po državi, povezu-
jejo med seboj najvzajno-
mesta Jugoslavije in Jadrana.
Naš civilni letalstvo je danes
tudi dostojno vključuje v veli-
čansko svetovno mrežo, katere
nadalnji razvoj je kar nede-
gleden. Res, da je bil civilni
letalski promet že pred minu-
to vojno močno razvit, da bodi
nihe ni mogel slutiti, da bodo
poleti, ki so še pred minulo
vojno veljali za pionirska de-
janja — tako na primer čez
oceane in čez Severni ledeni
— postali tako rekoč vsakda-
ni doživljaji. Komaj 25 let je
minilo, odkar je Lindberg prvi
preletel Atlantski ocean.
Danes pa križarijo v obeh
smereh velikanse zračne ladi-
je, ki povezujejo evropski in
afriški celino s Severno in
Južno Ameriko. Poleg moških
posadke, ki dan za dnem tve-
ga svoje življenje, ko tudi sre-
čajo burje in viharje vod v
talo svetovni in lokalni pri-
padniki izredno visoke vloge v
sodobnem civilnem letalstvu.
Stewardessam, ki skrb za ud-
obje potnikov in junakov de-
le usodo z moško posadko.

Ji vi videti, da je šele nedavno zapravil gimnazijski klop. Čeprav je njen oče prvi pilot bil je mati odsmetavla ta poklic, čeč da ima »slabo srce«.

In res», pravi Ksenija, »mi je srce izredno utripalo, ampak nisem takrat, ko sem se bila na letalsko taborišče, ki so ga imeli na me komisijske ne bo sprejela«. Tudi očeta ni navdušila heerkinja žola, da bišla v letalsko šolo, v padobranci tečaj, in ji ni hotel dati potrebnih navodil. Da, takšni so pač piloti kot očetje. Toda Ksenija je vseeno postala stewardessa in leti večkrat skupaj s svojimi očetom.

Ljubica Krznaričeva je bila najprej tajnica v ravnateljstvu našega civilnega letalstva, zdaj pa leti vse križem pod našim nebom. Odkrito priznava: «Da, spetkoča mi je včasih bilo tesno. Prve dni nisem prenašala, la nihanja ob slabem vremenu. Oh, neurja! Pri tem se dogajajo smešne prigode, ki jih dolgo ne pozabimo.» In je povedala eno izmed takšnih zgodbic s potovanja iz Zagreba v Titograd, ko so bliski parali nebo in so strele treskale v bližnje gore. Neki pravoslavci, ki so profa že bili kakšno urahu, da je vesolje blazno, natovarili letalo, še ob trupu, natovarili le-

rada pobrska po svoji knjigi
potnih vtisov in zapiskov. Se-
mo tole pravi: «Naš poklic je
kakor vsak drugi. Samo, da ga
imam rajši kakor vse drugo.
To je vse, kar vam morem o
sebi povedati. Da, v letalu sem
kakor v svojem domu, bolj
mirna in zbrana kakor me vi-
dite tu, na zemlji.» Skoraj

«Ne veste, kako bi bila nesrečna, če ne bi mogla leteti,» je rekla nedavnega jutra stewardessa Olivera Lazičeva nekemu novinarju, ko jih je obiskal na letališču. Olivera se je povzpela v letalo iz šolskih klopi na vso grozo svojih staršev, ki ji je vs vengeri iščejo kakšno drugo »boljšo službo« samo da bi jo odvrnili od letalskega poklica.

«Noben poklic ni težak, če ga imaš rad», je rekla vedra Radmila Nikoličeva na vprašanje, ali je poklic stewardesse naporen. Radmila lani celih dvajset dni ni videla svojega doma in hčerke, venomer je bila na poti. Na vprašanje, zakaj se je oddolžila za ta poklic, je odgovorila: «Rada potujem, da čim več vidim in mislim. Kar misli si ne morem, da

šest ur bo na poletu do Frankfurta prestala na nogah, se pa govarjala s potniki, vedno nasmehljana, in stregla s sendviči, limonado in izbrano domačo slivovko. Da, našo znamenito slivovko pohvalijo domači kakor tuji potniki hkrati pa iz besedami kakor tudi v knjigah za pripombe izrekajo pohvalo za pristržno uslužnost vsake izmed enajstih letalskih gospodinj našega civilnega letalstva.

Izreden spomin 5-letnega dečka

Malop je ljubiteljev nogomet-
ta v Jugoslaviji, ki bi znali na
pamet sestavo vseh moštov
zvezne nogometne lige od pe-
vega do zadnjega igralca. V
Novem Pazaru pa je petletni
deček, po imenu Rifat Čor-
džević, ki, kajpada, še ne zna pi-
sati, brati in niti pisati. Deček
tudi brati in niti pisati. Deček
zna na pamet povedati na im-
ena vseh igralcev mo-
štva zvezne lige, temveč tu-
stavo reprezentance Uruga-
ja, Paragvajja, Brazilije, Ang-
je, Madžarske, Avstrije, Ju-
šotske. Kakor njegov oc
ko je tudi, on pristaja Partiz

**Náš
zdravniški
kotiček**

Nekaj o sedimentaciji eritrocitov in kaj nam lahko pove

ODGOVOR: Vsaka gospodi-
nja mora imeti kaj pridne in-
urne noge, saj prehodi dnevno
po stanovanju več kilometrov.
Mora torej paziti, da tega na-
pora še ne pretirava, zlasti
če je še slabotna ali pa bolna
na srcu. Taka žene morajo de-
lati z glavo, to se pravi, da
morajo premisliti, kako si bo-
do delo smotno uredile in se
izognile nepotrebnih hoj, ter
predloži stoji. Dolgotrajno sto-
ječe delo škoduje ženskem
organizmu, ker lahko povzroča
krnežne žile. Te nastanejo naj-
več na spodnjem ud, in si-
cer na notranji strani golenah
in stegna, zaradi zastajanja
venozne krvi. Toda ne samo
krnežne žile, ampak tudi razne
druge nevrčevnosti se utegne-
jo razviti kot posledica nesmo-
tne stoji pri delu. Zena pri-
de, ne nekega dne tožiti o boleci-
nah v stopalu, ki so posebno
močne, ko stoji, ki pa izgine-
jo, čim leže, se pa zopet po-
javijo, ko ponovno stoji. Če
stanatence opazuje nogo, vidi,

ki obdaja, napolnjena s služastvo takočno, kite, ki v njej pri delu gladko drsijo. Zaradi prenapornega dela se lahko vname ter prisili gospodinjico k dolgotrajnemu mirovanju ter tako onesposobi za vsako delo. Ravno tako se zgodi pri kletanju na trdih tleh brez podloge, da se vname sluznati mešiček pred pogojico, kar spet lahko povzroči dolgotrajno bolezen in onemogoča vsa. ko poklekanje. Važno je za vsako ženo, da ostane tudi v poznejših letih, ko se nekoliko zredi, graciozna in gibljiva. Za to mora že v mladosti paziti na telesno držo ter se mora izogibati vsem razvadam pri običajnem gospodinskem delu. Kaj kaj lahko povzročijo malomarno, da celo grbasto drži. Gospodinja mora paziti, da si na primer pri pranju ne postavi škafa prenizko. Tako se ob vrtanju nepotrebnih bolečin v hrbtu in križu ter si obrani pekočo drži. Tudi pri prenašanju remora, drvi in perila se

naj ne prenapne, da ji nošnja bremen ne bo polagoma poškvarila in zvila telesa. — Gospodinja, sedaj pa še nekaj, kar se ti bo morda zdelo odločno in nemiseln! Prični vsak dan z jutranjo telovadbo, kaj naj traja vsaj četrte ure, čeprav manj, da je to zate ne, potreben luksuz, kar imaš takšne pri gospodinskem delu dovolj gibanja. Toda mošiš se. Pri te gimnastiki gre za nekaj čisto drugega, kajti pri tem ne misliš na svoje delo in iz dolžnosti, temveč se sproštiš in misliš le nase in na svoje telo. Sprostiš vse svoje mišice in mišice, z globokimi vdihom prežračiš pljuča, odpočiješ si živce, se duševno osvobodiš ter se veselijo svoje lepote, plastičnosti in gibčnosti svojih udov. Torej poskusi!

VPRASANJE: Kaj je sedimentacija eritrocitov in kaj nam lahko pove?

ODGOVOR: Sedimentacija eritrocitov pomeni po nase na

vedano sedenje rdečih k
ničk. Normalne vredno
gibljevo v meji med 4 do 10
mm v prvi uri. Može so v
tudi fiziološke variacije, po
vsem ob času perila in v po
sečnosti. Bržna sedenja na
služi za razpoznavo ter napo
ved razvoja in konca nespo
rih bolezni. Jasno pospeda
sedimentacija je na vsak naga
znak bolezenskih sprememb
organizmu in nas na primer
lahko opozarja na pljučno tu
berkulozo že tedaj, ko nam
rentgenski izvid še ne daje
jasnega ugotovitva. Pospeda
sedimentacija nam torej laho
vzbuja sum na tuberkulozo, ki
najbolj pričrta pod krinko
pogostejših brezpomenb
nih obolenj. Sedimentacija je
med drugim pospešena tudi
pri akutnem revmatizmu, re
ku ter gnojnih vnetjih koste
ga mozga. Povšarna sediment
tacija nam lahko tudi opove
je obolenje srca (gostota je
funkcionalno). Tudi pri per
cirozni anemiji je na viskem
lovanju povšarna, v adukci
postaja pri preokultu na bo
še počasnejša. Hitrost sedi
te bolezni, kjer je hitrost sedi
danja rdečih krvničk pod 10
malo, kar velja zlasti za t
na želodcu ter za nekatere
oblike zlatenice. Povedati pa
moramo, da lahko rdečih
hitrost sedimentacije rde
krvničk je v zvezi z vsemi o
stalimi ugotovitvami ter z ostr
na celotno sliko bolezni.

POŠTNA UPRAVA Združenih narodov Dr. VLADIMIR MURKO *in njeni uspehi*

Dr. VLADIMIR
MURKO

in njeni uspehi

Organizacija združenih na-
rodov kot najvišja organizacija
vseh miroljubnih narodov
veta, ki naj skrbi zlasti za so-
veljavljanje ter kulturni, social-
ni in gospodarski napredek
vsega človeštva, je tako po-
nemabna po svojih nalogah, da
ni morala biti samostojna tu-
di v poštni službi.

Zato je sklenila njena skup-
ščina leta 1950 ustanoviti sa-
mostojno poštno upravo Zdru-
ženih narodov, seveda v spo-
zumeu z ZDA, na katerih o-
menju je njen sedež. Svoje

po 3 in 5 centov zopet v n
kladi po 6 milijonov.
Razen tega so izdali pose
ne dopisnice in letalska pism
er priložnostne kuverte z
UNICEF po 5 c. Večina te
znamk je označena z imenom
Združenih narodov v vseh po
jih uradnih jezikih. Te znamk
so doslej uporabljali le na so
ležu Združenih narodov, nis
ja jih uporabljale druge usta
nove pod okriljem Združen
narodov izven New Yorka, ko
UNICEF, informacijski cent
nisi je in Evropski cente

Yorku, o katerem poroča
sebnno poročilo generalnega
retarja Združenih narodov
VII. skupščino, sklicano v
rizu dne 14. oktobra 1952
objavljeno v knjigi «La
tième assemblée générale
Nations Unies» (7. skupščina
Združenih narodov), izdane
Carnegieve ustanove za
tovni mir, Uspeh temelji s
da tudi na dejstvu, da in
Združeni narodi poseben v
za prodajo znamk filatelist
Na «kuvrtah prvega dne»
otidsilni za kompletne s

močno ko stoji, ki pa izgine-
jo, čim leže, se pa zopet po-
javijo, ko ponovno stoji. Če
natančneje opazuje nogo, vidi,
da se je lok stopala, ki mora
biti lepo usločen, spustil in
zravnal, stopalo je plosko tre-
de more več nositi, kot prej,
telesne teže. Noga se hitro u-
trudi, žena težko hodi ter to-
ži o bolečinah, ki izžarevajo
navzgor v koleno in koike.
Ter napaki odpomoremo s pri-
mernimi vložki, ki nudijo no-
gi pravilno oporo. Nastanek
ploskih nog pospešuje še ne-

BESEDE POMEMIJO:
VODORAVNO: 1. nevstin
delež – utežna enota; 2. kraj
pri Hrstniku – nemška reka;
3. prav tak – znoica; 4. pri

mentacija eritrocitov in kaj nam lahko pove?

ODGOVOR: S sedimentacija eritrocitov pomeni po naše po-

ljška kviža

a b c d

--	--	--	--

moramo, da lahko razkrijemo hitrost sedimentacije in krvniček le v zvezi z vsemi stalimi ugotovitki ter z ozirom na celotno sliko bolezni.

unka

• 1 7 6 • 9

Nedeljska križanka

BESEDE POMENIJO:

VODORAVNO: 1. nevestin delež — utežna enota; 2. kraj pri Hrastniku — nemška reka; 3. prav tak — znojnica; 4. pri padnik romanskega naroda; 5. karabski konj — vzdržen človek — začetni imena in priimka umrlega slovenskega pesnika; 6. je (lat.); — jeza; 7. grška črka — delo, ki ga opravi dimnikar — veznik (pesni. črka oblika); 8. skleniti stavo; 9. sorodnica — izraz pri karstah; 10. veznik — osebnizamek; 11. divja žival — kovačje orodje

NAVPICNO: a) kamela —
del noge; b) ruska reka —
vzklík vinskih bratcev; c) nor-
dijsko moško ime — gora v
Karavankah; d) izredna lepo-
ta; e) ploskovna mera — bo-
ezen dihal — veznik; e) žen-
sko ime (2, sklon množine) —
prijateljsko ime; f) pritrdilnica —
prometno sredstvo (dvojina)
— začetnici imena in priimka

a t e d e i p e

a g h s k o z i t u j k a

Bosanska reka.
Zemljemernski pojem.

ka; g) zapravljljivost; h) skozi, (tujka) —

VREME Vremenska napoved za danes: napovedujejo pretežno sončno vreme z delnimi krajevnimi pooblačitvami. — Temperatura se bo nekoliko dvignila. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je znašala 22 stopinj; najnižja 15 stopinj.

PRIMORSKI DNEVNIK

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

SESTANEK NA SEDEŽU TRGOVINSKE ZBORNICE V GORICI

NOVE VOLILNE OBLJUBE za izboljšanje krmanskega polja

Sestanku so prisostvovali predstavniki pokrajinskega odbora, goriški župan in demokristijan Baresi - Govorili so tudi o gradnji hidroelektrične centrale

V petek dopoldne so se na sedežu Trgovinske zbornice v Gorici sestali predstavniki pokrajinskega odbora, goriški župan, predsednik gradnjaško - krmanskega konzorcija, demokristijan Baresi, za parlament Baresi ter druge goriške osebnosti. Na dnevnem redu je bilo razpravljanje o vprašanju namakanja gradnjaško - krmanskega polja ter o možnostih gradnje električne centrale na istem mestu, seveda šele po izgotovitvi namakalnih delih.

Sestanku je sledil obisk goriške delegacije pri ministru za poljedelstvo in gospodarstvo Rumorju v Rimu, kjer so predstavniki goriških oblasti dobili obljube v zvezi z namakanjem gradnjaško - krmanskega polja.

O petkovem sestanku niso izdali posebnega uradnega obvestila. Izvedelo se je le, da so prisotni izrazili svoja mišljenja glede del, ki naj bi se najprej izvedla v določenem kraju. Konkretno ni bilo še nič sporočenega, zato se goriško prebivalstvo upravičeno sprašuje, da ni morda le predvolilna doba vplivala na pozitivno tega tako občutnega vprašanja. Demokristijanski prvaki naše pokrajine se najbrž trudijo doseči v tej dobi pri višjih oblasteh vsaj obljube, ki bi jim zagotovile pridobitev tistih volitev, ki v dolgi letih njihovega upravljanja še niso spoznali pravi obraz sedanjega režima.

Dražba občinskih pašnikov v sovodenjski občini

Občina Sovodnje sporoča, da bo danes dražba občinskih pašnikov za letošnje leto po sledečem urniku:

V Rupi pred šolo ob 9.30; na Peči pred občinskim vodnjakom ob 10.00; v Gabrijah pred šolo ob 10.30; v Sovodnjah ob 11.00 pred županstvom ter na Vrhu pred gostilno Avguštin Devetaka ob 15. uri.

KINO

VERDI. 17: «Scaramouche», S. Grenger in E. Parker.
VITTORIA. 16.30: «Puccini», G. Forzetti in M. Toren.
CENTRALE. 17: «Quebec, je ženska roža», C. Calvet in J. Barrymore.
MODERNO. 17: «Serifova hča», A. Baxter in D. Dalley.
STANDREZ. 21: «Praznik ljubizne», J. Crain in D. Andrews.

Zaltili so ga, ko se je vračal s plenom

Orožniki in St. Lovrenca pri Mošči so pred dnevi ustavili na državni cesti Gorica-Krmin v zgodnjih urah nekega kolesarja, ki je peljal na kolesu velika breme. Ker se jim je njegovo obnašanje zdelo precej sumljivo, so ga ustavili in vprašali, kaj pelje. Neznavec se je najprej obotavljal, ko pa je uvidel, da ni izhoda, je odprl košaro, v kateri sta bili dve gnjati, več kosov salame, cela vrsta klobas in nekaj ob-

lačila. Ker ni našel hitrega odgovora, je agentom izpovedal, da je vse to ukradel v nekem stanovanju. Ker so agenti pozneje ugotovili, da ta njegova izjava ni ustrezala resnici, so ga pridržali v vojašnici, dokler se ni pri njih zgledil oškodovani lastnik. Tata so legitimirali in v njem spoznali 32-letnega mizarja Franca Grisona iz Trsta. Lastnik ukradenega blaga je 81-letni Jožef Vižintin iz St. Lovrenca, ki je prijavil, da so mu poneli ukradli precej slanine in nekaj oblačila. Grisona so aretirali in ga prijavili sodnim oblastem zaradi tatvine.

SESTANEK TRGOVINSKIH PREDSTAVNIKOV OBMEJNEGA PROMETA PRED OTVORITVJO ŽELEZNIŠKE PROGE IN USTANOVITVJO RAZSODIŠČA?

Predlagali so obnovo železniškega prometa med severno in južno goriško postajo Razsodišče bi reševalo morebitne nesporazume

Kakor smo že poročali, sta se v petek dopoldne na sedežu Trgovinske zbornice v Gorici sestali jugoslovanska trgovinska delegacija na čelu s tovarškim predstojnikom iz Ljubljane in italijanska trgovinska delegacija, katero je vodil predsednik Trgovinske zbornice Dipolizuan. Isti je tudi otvoril sešatek, kateremu je pozneje predsedoval dr. Job.

Na sestanku je bilo danih več predlogov glede izprememb, ki naj bi prišle v postoj v sestavi blagovne liste. Govorili so tudi o otvoritvi železniškega prometa, oziroma o progi, ki veže severno postajo Gorice z južno in katera je sedaj neuporabna. Za ta predlog so bili vsi spoznamni in izrazili upanje, da se bo to uspešno rešilo.

VIDEMSKI SPORAZUM

Predlog za izmenjavo blaga za 2 milijardi 400 milijonov lir

Na sestanku trgovinskih predstavnikov Slovenije ter goriške in videmske pokrajine je prišla z italijanske strani želja, da bi se dosežanih 600 milijonov lir za blagovno izmenjavo povišalo na 2 milijardi 400 milijonov.

Slovenske strani bodo izvažali cement iz Anrovega, opeko, kredo in mineralno vodo. To blago doslej ni bilo na blagovni listi. Tudi v bodoče pa bo Slovenija v glavnem izvažala les in lesne izdelke. Z Italije pa bodo izvažali tekstil, električne stroje, nadomestne dele za motorje, umetna gnojila, olje, južno sadje, žveplo in semena.

Predstavniki videmske Trgovinske zbornice so še posebej izrazili željo, da bi prišlo med videmsko Trgovinsko zbornico in Slovenijo do tesnejših stikov. Sporazum bo stopil v veljavo, čim ga bodo pristojni organi potrdili.

ČIM GA JE SPOZNAL že mu je ukradel kolo

Iz vljudnosti svojemu prijatelju peljal kolo in mu ga v ugodnem trenutku odpeljal - Totu so kmalu izsledili

53-letni Franc Šfiligaj iz UL Monache 8 je pretekli četrtek javil goriški policiji, da so mu ukradli kolo, vredno 12 tisoč lir, v zelo čudnih okoliščinah. Šfiligaj je agentom izjavil, da je večer prebil v družbi s prijatelji v neki gostilni in da se je sprijateljil z nekim človekom, ki se mu je ponudil, da ga pospremi domov. Ko sta se odpravila iz gostilne, mu je »novi« prijatelj vodil kolo in mu tako kazal svojo vljudnost. Kmalu pa se je izkazalo popolnoma nasprotno, kajti neznanec se je vsedel na kolo in jo z veliko brzino odkuril.

Šfiligaja je to početje tako razjezilo, da se je sklenil mogoč nad zlobožem. Na podlagi podatkov, ki jih je

nudil policiji, je ta kaj kmalu izsledila tatu, ki je bil nekaj dni odsoten z doma. Gre za Antona Rudolfa iz UL Giustiniani 23, ki je ukraden kolo takoj prodal nekemu letalcu, ki je zaposlen na goriškem letališču. Zaradi tatvine so ga prijavili sodnim oblastem. V pričakovanju razprave so ga izpustili na časovno svobodo.

DAROV

Za Dijaško Matico so darovali: I. Ozbob 2.000 lir, podjetje N.N. iz Gorice 10.000 G. Velušček 1.000, N.N. z Oslavja 1.500, N.N. iz Steverjana 200, V. Graver 1.500, N.N. iz Podgora 1.000, v veseli družbi nabrali 8.750, Peter V. iz Trsta 6.000 lir.

Nekatere spremembe avtobusnega voznega reda

S spremembo železniškega voznega reda je tudi avtobusno podjetje Ribi pokrbelo, da bo avtobusna zveza na progi št. 1, ki vozi od glavnega kolodvorja na severno postajo, nekoliko spremenjena, da bodo imeli potniki zvezo z vlaki.

Vozni red

ki je stopil v veljavo danes: PRIHODI: Iz Trsta: 5.30, 6.24, 7.55, 8.22*, 8.30, 10.44, 13.55, 17.06, 19.10, 20.31, 23.19. Iz Vidma: 0.23, 4.25, 6.08, 7.21, 8.29, 10.00, 13.56, 15.55, 17.10, 18.30*, 20.13, 21.24. ODHODI: Proti Trstu: 0.24, 6.10, 7.23, 8.33, 10.02, 13.58, 15.58, 17.12, 18.32*, 20.17, 21.26. Proti Vidmu: 4.33, 5.23, 6.29, 7.57, 8.32, 10.46, 13.59, 16.00*, 17.13, 19.15, 20.36, 23.21. *) S tem znakom označen vlak, ne vozi ob nedeljah.

ŠPORTNI DNEVNIK

COPPIJEVO MOŠTVO V VODSTVU

V NEAPLJU PRVI MILANO Fornara ohranil roza majico

Kobleta še ni zapustila smola; včeraj je spet padel

VRSTNI RED NA CILJU PETE ETAPE ROCCARASO - NEAPELJ (149 km): 1. MILANO Ettore (Bianchi) v 4.01'16", povprečno 37,054 km na uro; 2. Contorno Angelo (Frejus); 3. Roks Thys (Holandska); 4. Serena Walter (Welter); 5. Barducci Armando (Legnano); 6. Olmi Cesare; 7. Pontet Emilie; 8. Pellegrini Marcello, vsi s časom Milana; 9. Benedetti v 4.03'58"; 10. Conte; 11. Pasotti; 12. Gestri; 13. Ciolli; 14. Gaggero; 15. Crespi; 16. Van Est; 17. Ciabatti; 18. Doni; 19. Piazza; 20. Bianco; 21. z enako oceno večinska skupina. — Odstopil je Grosso Adolfo.

NEAPELJ, 16. — Uradni zdravnik «Gira» dr. Frattini

je moral danes pred startom z električnim aparatom pomagati Kobletu zaradi njegovega včerajšnjega padca. Simpatični Švicar je namreč ponoči precej trpel zaradi udarca v bok, medtem ko sta roka in noga znatno boljše. Na isti način pa je moral zdraviti tudi Astruo, ki si je pretegnil mišice na strmini proti Cimeque Miglia.

Ko sem danes vprašal Coppija, kakšen dirkač je napravil nani v prvih štirih etapah najboljši vtis, je odgovoril, da Fornara. Sicer je tudi dejal, da ne bi bilo izključeno, da pripravijo Bartali, Bobet ali Koblet kako presenečenje, vendar pa od odločilne bitke pred Dolomiti najbrž ne bo

prišlo. Bartali pa pravi, da se počuti dobro.

Kobletove smole pa na današnji etapi še ni bilo konec. Že na prvih dveh kilometrih od devetih, ki vodijo iz Roccaraso (odkoder je bil start točno ob 13.30) navzdol proti Castelli di Sangro, se je Koblet utruga zavora in pri padcu se je spet potolkel po levem kolenu. Pri tem je zamudil 75 sek. ker je moral menjati kolo. Povrnil se je v skupino, toda čez nekaj časa je na zelo slabi cesti preluknjal zračnico.

V Iserniji si osvoji ciljno nagrado Corrieri. Sestorica vozi potem spredaj in v Vetraru si Wagtmans prisluži 85.000 lir nagrade. Na polovici proge je povprečna brzina okrog 36 km. Pod zgornjim soncem se asfalt ravne ceste kar kuha. V Vairanu-Caiellu je prvi Assirelli. Od tu se prične končna faza. Končno pobegnejo Roks, Serena, Contorno, Barducci, Pontet, Milano, Pellegrini in Olmi. Capua in Caserta sta za nami, bliža se Neapelj. Ubežnikom se posreči pridobiti 2'42". Mnogi jih v Neaplju bučno pozdravi. Končni sprint pa odloči zase Milano pred Contornom.

Po etapi je zdravnik pregledal Kobleta in ugotovil, da ne bo hudega. Res pa mora biti tekmovalce vtrajen in trden, da ne vrže puške v koruzo po tolikih nevestnostih, kolikor jih je imel Koblet v teh dveh dneh. Grosso pa je odstopil, kajti tudi penicilin mu ni mogel pregnati furunkuloze.

Jutri prispemo v Rim. Cilj bo na novem olimpijskem stadionu po mednarodni tekmi Italija - Madžarska.

SPLOŠNA OCENA PO PETI ETAPI:

1. FORNARA 29.01'28" (roza majica); 2. Coppi 29.01'38"; 3. Bobet Louison (zelena majica); 4. Koblet; 5. Bartali; 6. Brasola Elio (bela majica), vsi s časom Coppija; 7. Van Est; 8. Milano; 9. Pontet; 10. De Santi; 11. Contorno; 12. Bresci; 13. Ockers; 14. Geminiani; 15. Zampini; 16. Carrea; 17. Bobet Jean; 18. Corrieri; 19. Monti; 20. Pedroni; 21. Barozzi; 22. Minardi; 23. Astrua; 24. Buratti; 25. Albani; 26. Magni; 27. Van Steenberg; 105. Bevilacqua.

OCENA ZA TUJCE:

1. Bobet Louison 29.01'38" (zelena majica); 2. Koblet 29.01'38"; 3. Van Est; 4. Pontet; 5. Ockers.

OCENA ZA NEODVISNE:

1. Brasola Elio (bela majica); 2. Milano; 3. Contorno; 4. Zampini; 5. Monti.

OCENA ZA MOSTVA:

1. BIANCHI (Coppi, Milano, Carrea) 87.08'06" (dve zmagi); 2. FRANCIA (Bobet L., Pontet, Geminiani) 87.08'06"; 3. BARTALI (Bartali, Bresci, Corrieri); 4. BOTTECHIA (Fornara, Roma, Conte); 5. FREJUS (Contorno, Buratti, Coletto); 6. LEVRIERI (De Santi, Zampini, Pettinati); 7. LEGNANO; 8. ARBOS; 9. GANNA; 10. ATALA; 11. HOLANDSKA; 12. TORPADO; 13. WELTER; 14. SPANIJA; 15. FIORELLI; 16. BELGIJA - GUERRA.

TENIS

SCHWEENINGEN, 16. — Rolando Del Bello je premagal Holando Roba Van Meegerena v štirih setih: 4:6, 6:0, 6:2, 6:3.

V zadnji igri pa je Merlo priboril še peto točko za Italijo. Premagal je Van Svoolo z 0:6, 2:6, 7:5, 6:4, 7:5.

DUNAJ, 16. — Danec Ulrich je v štirih setih odpravil Avstrijca Redla s 6:4, 6:3, 2:6, 6:4.

TEKMOVANJE ZA DAVISOV POKAL

FRANCIA V TRETJEM KOLU Z ZMAGO NAD JUGOSLAVIJO

ZAGREB, 16. — Druga igra posameznikov v dvoboju med Jugoslavijo in Francijo za Daviso pokal se je danes končala z zmago Francoza Hailleta, tako da je prišla Francija po obeh igrah posameznikov v vodstvo z 2:0. Igra se je pričela včeraj, vendar sta tekmovalca odigrala samo tri sete, nakar sta morala zaradi mraka prekiniti. Včeraj sta Petrović in Hailliet igrala pred prekinitvijo dve uri in danes je igra trajala nadaljnjih 80 minut, preden je Francoz le uspešno ukloniti jugoslovanske igralca. Tri tisoč gledalcev je burno poskalo, ko je Petrović uspel s četrtem setom izenačiti. Najbolj napet je bil seveda peti set, ko sta tekmovalca iztisnila iz sebe zadnjo rezervo znanja in izkušenosti. Toda v tem je Francoz le pokazal nekaj prednosti in odločil igro v svojo korist.

Rezultat: Hailliet - Petrović 6:3, 7:9, 6:4, 6:8, 8:6. Popoldne pa sta nastopili jugoslovanska in francoska dvojica. Za Jugoslavijo sta igrala Petrović in Milojković, za Francijo pa Remy in Bernard. Francoza sta brez posebnega napora nadvladala Jugoslavo v treh setih ter tako priborila Franciji še tretjo točko in s tem vstop v tretje kolo.

Zmaga Francozov je zaslužena, ker je bila njihova igra boljša. Jugoslovanski tenisiši dolgo ne kaže nikakega napredka. Palada je star (41 let), mlajši se pa ne dvignejo nad povprečje. Zdi se, da bo treba še kar nekaj časa počakati, da se bodo vrnila časi, ko so bili Jugoslovanci tudi v tenisu evropska velesila.

Rezultat igre v dvoje: Remy in Bernard - Petrović in Milojković 6:2, 6:4, 9:7.

BERLIN, 16. — Južnoafriški par Seymour in Woodruff je uspel priboriti za svoje barve

eno točko v borbi z Nemcem Goepfertom in Hermannom. Zmagal je v petih setih 3:6, 3:6, 6:2, 6:4, 7:5. Nemčija vodi sedaj z 2:1.

Jugoslovanska teniska igralka Petrović in Palada.

KAROSERIJA

Bembič izvršuje vsa popravila avtomobilov in predeluje karoserije

Trst, Ul. Cologna 48 - tel. 52-32

Opozarjamo vas na sledeče **RADIO** oddaje: Jug. cone Trsta: 15.00: Naša Po Primorski v besedi in glasu. — Trst II: 15.00: Naša mladina pred mikrofonom. — Trst I: 16.15: Prenos z nogometne tekme iz Rima. — Slovenija: 20.00: G. Verdi: «Rigoletto», opera v treh dejanjih.

BERNUM

nalivno pero nove vrste, boljše od vseh dosedanjih. SAMO ZA 1200 lir. V njem boste pisali vedno in z ugodjem. — Preizkusite ga! S pokritim peresom in normalno, elegantno, velikim rezervoar za črnilo, polnjenje na bat. — Garancija dve leti. — Popravljamo nalivna peresa, v zalogi imamo peresa, nadomestne dele in polnjenja (refili) za peresa s kroglico. — Prodajamo tudi na debelo. **PAPIRNICA IN TISKARNA U. BERNARDI - TRST** UL. MAZZINI 44 - TEL. 93567

URARNA MALALAN

OPČINE, Alpska 83/1 obvešča, da daje od 10. maja do 10. junija 1953 za BIRMO 10% popusta. Poleg tega dobite še posebno jamstvo, ki vam daje pravico do 20% popusta pri vsakem popravilu

Prvovrstne likerje, žganje in sirupe dobite pri stari TVRDKI **JAKOB PERHAUC** TRST, Ul. Xydias 6 - Tel. 96392

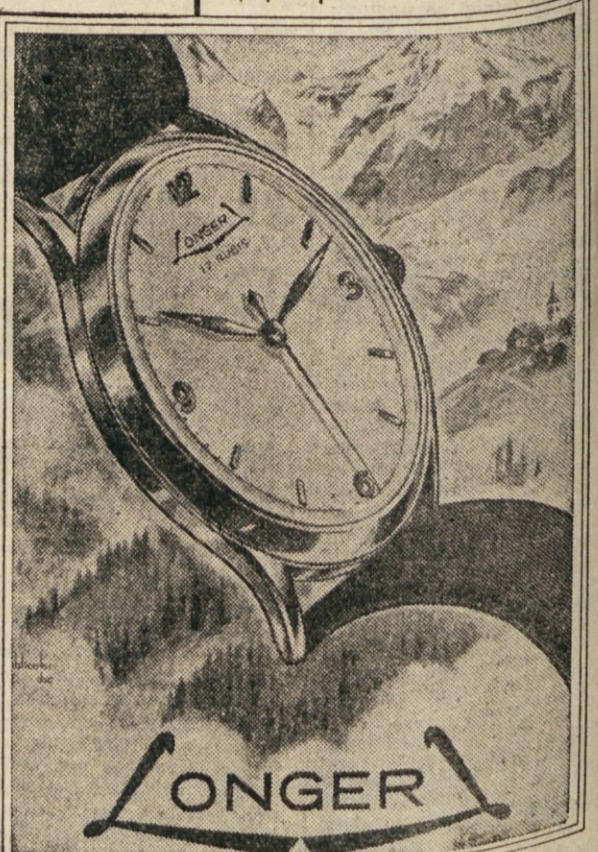
MOTOM 48 CCM

AVTORIZIRAN MALI OBRTNIK IZDELUJE NAGROBNE SPOMENIKE IZ NABOLJŠIH KRAŠKIH IN TUJH MARMOROV, SLIKE NA PORCELANU, BROKASTNE CRKE IN LUCKE, PORACUNE BREZPLAČNO, POŠTAVITEV IZVRŠENI SPOMENIKOV Z GARANCIJO.

Stanko Zidarič ŠEMPOLAJ ŠT. 4 (Nabrežina) CENE ZMERNE OLAKŠAVE PRI PLAČILU

...od pečene ure do izpolnjenih švicarske industrije

Nad 100 vzorcev zbrane eleganc Najboljša kakovost uporabljenega materiala poudarja vrednost ZNAMKE Izdelovanje po zadnjih iznajdbah moderne tehnike **POPOLNO JAMSTVO ZA 5 LET** NAJNIŽJA CENA 11.000 LIR Te prednosti Vam nudi samo znamka **LONGIER**